

GLOBAL SANAYİCİ

www.sanayicidergisi.com.tr

EKONOMİ VE İŞ DÜNYASI DERGİSİ

KASIM-ARALIK 2021 YIL 12 SAYI 106

**UTIKAD BAŞKANI
AYŞEM ULUSOY:
PANDEMİDE
TAŞIMACILIK
KRİZİNDEN
ALNIMIZIN
AKIYLA ÇIKTIK****TOBB Başkanı Rifat
Hisarcıklıoğlu: Merkez
Bankası'nın faiz indirimi
kararı ve doğalgaza yapılan
zam üretim maliyetlerini
ve enflasyonu artıracaktır.
Üretim ve yatırıma daha fazla
destek olup sanayimizin
rekabet gücünü korumalıyız.****İSO Yönetim Kurulu
Başkanı Erdal Bahçıvan:
Enflasyon-kur-faiz
göstergelerindeki
değişimler nedeniyle
geleceğe yönelik
öngörü yapmakta
zorlanıyoruz.****Döviz kurlarındaki artış ve doğalgaza yapılan zam iş dünyasını tedirgin etti****Sanayici fiyat istikrarı
ve güven ortamı istiyor****Prof. Dr. Erhan
Aslanoğlu:
İŞ DÜNYASI
KÜRESEL
BİR KARBON
VERGİSİNE
HAZIR
OLMALI****OSBDER Genel
Kurulu yapıldı
'OSB'LERİ
MÜTEŞEBBİS
HEYET
YÖNETSİN'
TASLAĞI
TEPKİ GÖRDÜ****TİM En Büyük 1000
listesini açıkladı
EN BÜYÜK 1000
İHRACATÇI
LİSTESİNE
ÇERKEZKÖY
OSB'DEN
31 FİRMA GİRDİ**

MALİYET ARTIŞI

Döviz kurlarındaki artış ve doğalgaza yapılan zam iş dünyasını tedirgin etti

Sanayici fiyat istikrarı ve güven ortamı istiyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan:
“Enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlanıyoruz.”

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu: “Merkez Bankası'nın faiz indirimi kararı ve doğalgaza yapılan zam sonrası hem uzun vadeli faizlerin hem de döviz kurlarının artması reel sektörümüzü tedirgin etmektedir.”

2021 yılı başında bin metreküpü 1.414 lira olan doğalgazın Kasım 2021 itibarıyla yüzde 48.4 artışla 3 bin 500 liraya çıkması üzerine İSO Meclis Başkanı **Zeynep Bodur Okyay**, **Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Büyükdede**'den zammın gözden geçirilmesini istedi.

Merkez Bankası 21 Ekim 2021'de faizlerde iki puan indirim yaptı. Faiz yüzde 18'den yüzde 16'ya düşürüldü. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını 200 baz puan indirerek yüzde 16'ya düşürmesinin ardından döviz kurları artışı geçti. Faiz kararı öncesi 9.28 olan dolar-TL 21 Ekim 2021 Perşembe günü 9.40 liradan işlem görmeye başladı. Euro/TL'de de 11.05'lik rekor görüldü. Merkez Bankası dolar alış kuru 25 Ekim'de 9.7362 TL olarak ilan edildi. Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) 1 Kasım 2021 tarihi itibarıyla toptan **sanayi** doğalgazı satış fiyatına yüzde 48.4 zam yaptığını açıkladı. Reel sektör temsilcileri dövizdeki yükseliş ve doğalgazın toptan satış fiyatına yapılan zam

TOBB Başkanı
Rifat Hisarcıkloğlu

İSO ekim ayı meclis toplantısı.

sonrası nitelikli ve sürdürülebilir büyüme için fiyat istikrarı ile güvenin önemine dikkat çektiler. Doğalgaz zammı ve faiz indirimi sonrası reel sektör temsilcilerinin görüşleri şöyle:

■ **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu-** “Merkez Bankası'nın faiz indirimi kararı sonrası hem uzun vadeli faizlerin hem de döviz kurlarının artması reel sektörümüzü tedirgin etmektedir. Temennimiz piyasadaki faizlerin ve enflasyonun düşeceği, finansal istikrarın tesis edileceği ortama

MALİYET ARTIŞI

en kısa sürede kavuşmaktır. Türkiye'nin daha çok üretim, yatırım ve istihdama ihtiyacı var. Sanayide doğalgaza yapılan yüzde 48.4 zam üretim maliyetlerini ve enflasyonu artıracaktır. Üretim ve yatırıma daha fazla destek olup sanayimizin rekabet gücünü korumalıyız."

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) ekim ayı Meclis toplantısı, 27 Ekim 2021 tarihinde video konferans yöntemiyle yapıldı. İSO Meclis Başkanı **Zeynep Bodur Okyay**'ın başkanlığında yapılan İSO Meclisi'nin ana gündem maddesi "İstikrarlı, Nitelikli ve Sürdürülebilir Bir Ekonomik Büyüme İçin Fiyat İstikrarı ve Güvenin Önemi" oldu.

■ **İSO Meclisi'nde konuşan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**, "Enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlanıyoruz. Sürekli fiyat istikrarı ve finansal istikrara vurgu yapmamızın nedeni, enflasyonist bir büyüme yapısının nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağı farkında olmamızdır. Son 20 yıldır elde ettiğimiz kıymetli kazanımlardan asla vazgeçmemeliyiz, bunun karşılığı büyüme olsa bile. Büyüme pahasına enflasyon görüşü ülkemizin yararına değil, asla kabul etmemeliyiz" dedi.

Bahçivan şöyle devam etti: "Merkez Bankamızın temel amacı olan fiyat istikrarından uzaklaşıldı, destekleyici amacı olan finansal istikrar da risk altına alındı. Faizlerin düşmesini hepimiz arzu etsek de serbest piyasa koşullarında gerçekleşen fiyatlamalar var. Belirsizliği ortadan kaldırmadığınız, güven ve öngörülebilirliği artıramadığınız sürece düşük faizlerin olumlu etkileri kısa süreli olacak, orta vadede finansal istikrar riskleri artacak. Sürekli yıpranan TL karşılığında oluşan ihracat artışının uzun vadeli bir başarı getireceğine inanmıyoruz. 2021 Türkiye'sinde eski dönemlerin 'yap devalüasyonu, artır ihracat!' zihniyetiyle yaşayan, finansal istikrardan uzaklaşıp devalüasyonlardan medet uman sanayici-ihracatçı olmak istemiyoruz. Bu açıklamaları, sanayimizin bugününden ziyade geleceği adına yapıyoruz."

Kütükçü, "BOTAŞ'ın yüzde 48.4 zammı sonrası yılbaşından bu yana doğalgaza yapılan zam oranı yüzde 147.5'a ulaştı. 1 Ocak'ta sanayicimiz bin metreküp doğalgaz için bin 414 lira öderken, 1 Kasım itibarıyla 3 bin 500 lira ödeyecek" dedi.

OSBÜK Başkanı Memiş Kütükçü

■ **İSO Meclis Başkanı Zeynep Bodur Okyay**, "Türkiye ekonomisinin mevcut ortamında, Merkez Bankası'nın geçtiğimiz hafta aldığı yeni bir kararla politika faizini 200 baz puan indirmesi, hepimizin gündemine yeni tartışma konuları taşıdı. Gözümüz ister istemez bir yanda döviz kurunda iken, diğer yanda da hükümetin enflasyonla mücadelede vazgeçip geçmediği, yeni hedefin cari açığı azaltmak olup olmadığı, bu yeni duruşun yerli ve uluslararası yatırımcı açısından ne ifade ettiği gibi konuları, bulunduğumuz her platformda tartışmaya başladık. Tüm bu tartışmalar bir yana ekonominin temelindeki yegâne unsurun güven olduğu malumunuz. Güven ve istikrar, hepimizin içinde bulunduğu geminin tekrar gerçek rotasına dönmesi için önemli iki şart. Fiyat istikrarını sağlamak, bu güven altyapısının önemli bir bileşenidir."

■ **OSBDER Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş**, "Dövizin yarın ne olacağını tahmin edilemediği bir ortamda üretim planlaması yapmanın, sipariş almanın ya da vermenin, ayakta kalmayı sağlayacak kârlılığı ve verimliliği tutturmanın imkanı yok. Bu döviz hareketleri biz sanayicileri gerçekten çok yordu ve çok uzun bir yolu önümüzü görmeden yürümemize neden oldu."

■ **Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoglu**, "Sanayide önemli bir maliyet kalemi olan doğalgaza →

KRİTİK HAMLELER SONRASI DÖVİZ

			DOLAR	EURO
16	Mart	2021	7.5041	8.9540
17	Mart	2021	7.4980	8.9242
18	Mart	2021	7.4573	8.9113
19	Mart	2021	7.2670	8.6566
20	Mart	2021	7.9040	8.6566
13	Ekim	2021	9.0222	10.4268
14	Ekim	2021	9.1416	10.6120
15	Ekim	2021	9.1993	10.6785
20	Ekim	2021	9.3140	10.8308
21	Ekim	2021	9.2857	10.8108
22	Ekim	2021	9.5860	11.1566
25	Ekim	2021	9.7362	11.3283

NOT: Tablodaki rakamlar TCMB tarafından açıklanan günlük döviz alış kurlarıdır.

DÖVİZİN 2021'DE 10 AYLIK SEYRİ

			DOLAR	EURO
2020	Aralık		7.4194	911.64
2021	Ocak		7.3216	8.8718
2021	Şubat		7.3708	8.9420
2021	Mart		8.3258	9.7688
2021	Nisan		8.2311	9.9545
2021	Mayıs		8.4990	10.3629
2021	Haziran		8.6803	10.3249
2021	Temmuz		8.4139	10.0084
2021	Ağustos		8.3043	9.8228
2021	Eylül		8.8785	10.2933
2021	Ekim		9.4813	10.9980

NOT: Tablodaki rakamlar TCMB tarafından açıklanan her ayın son gününe ait döviz alış kurlarıdır.

gelen yeni zamlar, önümüzdeki günlerde ÜFE'den sonra TÜFE'de de fiyat artışlarına neden olacak.

■ **Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurulu (OSBÜK) Başkanı Memiş Kütükcü**, "Enerjideki maliyet artışları sanayicilerin rekabet güçlerini olumsuz etkiliyor. Sanayici maliyetlerdeki tüm artışlara rağmen üretime ve ihracata devam ediyor. Son dönemde enerji başta olmak üzere, hammadde, lojistik gibi kalemlerde artan maliyetler iş dünyasını zorluyor. BOTAŞ tarafından 1 Kasım itibarıyla sanayi abonelerinin kullandığı doğalgaz için yüzde 48.4, elektrik tüketim santrallerinin kullandığı doğalgaz için de yüzde 46.8 zam yapıldı. Böylece yılbaşından bu yana doğalgaza yapılan zam oranı yüzde 147.5'a ulaştı. 1 Ocak'ta sanayicimiz bin metreküp doğalgaz için bin 414 lira öderken, 1 Kasım itibarıyla 3 bin 500 lira ödeyecek. Ayrıca elektrik üretim amaçlı doğalgaz kullanan kojenerasyon tesislerindeki doğalgaza yılbaşından bu yana gelen zam oranı da yüzde 182'ye ulaştı. Bu oranlar gerçekten çok yüksek. Doğalgazda artan maliyetler elektrik fiyatları ve enflasyonu yukarıya doğru taşıyacak."

► BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKDEDE: KONUNUN YENİDEN ELE ALINMASINA ÇALIŞACAĞIZ

■ **Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Hasan Büyükdede**, "Sanayinin kullandığı doğalgaza yapılan zamma sektör haklı olarak bir hassasiyet gösterdi. BOTAŞ'ın zam açıklaması sonrası İSO Meclis Başkanı **Zeynep Bodur** ile çeşitli yazışmalar yaptık ve kendisi konuyla ilgili görüşlerini ilettiler. Aynı zamanda sektördeki arkadaşlarımız doğalgaz zammı konusunda fikirlerini beyan etmişlerdir. Bu konuyla ilgili bakanlık olarak biz burada eğer uygulama tekniğinde bir yanlışlık varsa, uygulama yapısında bir değişiklik arz ediliyorsa bu konuyla ilgili olarak taraflarla bakanlığımız nezdinde bir görüşmeyi koordine edeceğim. Bir program yapıp özellikle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak bu konunun tekrar masaya yatırılmasını sağlamaya gayret edeceğiz" dedi.

MALİYET ARTIŞI

Döviz kurlarındaki artış ve doğalgaza yapılan zam iş dünyasını tedirgin etti

Sanayici fiyat istikrarı ve güven ortamı istiyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan: “Enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlanıyoruz.”

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu: “Merkez Bankası'nın faiz indirim kararı ve doğalgaza yapılan zam sonrası hem uzun vadeli faizlerin hem de döviz kurlarının artması reel sektörümüzü tedirgin etmektedir.”

2021 yılı başında bin metreküpü 1.414 lira olan doğalgazın Kasım 2021 itibarıyla yüzde 48.4 artışla 3 bin 500 liraya çıkması üzerine İSO Meclis Başkanı **Zeynep Bodur Okyay**, **Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Büyükdede**'den zammın gözden geçirilmesini istedi.

Merkez Bankası 21 Ekim 2021'de faizlerde iki puan indirim yaptı. Faiz yüzde 18'den yüzde 16'ya düşürüldü. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını 200 baz puan indirerek yüzde 16'ya düşürmesinin ardından döviz kurları artışı geçti. Faiz kararı öncesi 9.28 olan dolar-TL 21 Ekim 2021 Perşembe günü 9.40 liradan işlem görmeye başladı. Euro/TL'de de 11.05'lik rekor görüldü. Merkez Bankası dolar alış kuru 25 Ekim'de 9.7362 TL olarak ilan edildi. Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) 1 Kasım 2021 tarihi itibarıyla toptan **sanayi** doğalgazı satış fiyatına yüzde 48.4 zam yaptığını açıkladı. Reel sektör temsilcileri dövizdeki yükseliş ve doğalgazın toptan satış fiyatına yapılan zam

TOBB Başkanı
Rifat Hisarcıkloğlu

İSO ekim ayı meclis toplantısı.

sonrası nitelikli ve sürdürülebilir büyüme için fiyat istikrarı ile güvenin önemine dikkat çektiler. Doğalgaz zammı ve faiz indirim sonrası reel sektör temsilcilerinin görüşleri şöyle:

■ **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu**- “Merkez Bankası'nın faiz indirim kararı sonrası hem uzun vadeli faizlerin hem de döviz kurlarının artması reel sektörümüzü tedirgin etmektedir. Temennimiz piyasadaki faizlerin ve enflasyonun düşeceği, finansal istikrarın tesis edileceği ortama

MALİYET ARTIŞI

en kısa sürede kavuşmaktır. Türkiye'nin daha çok üretim, yatırım ve istihdama ihtiyacı var. Sanayide doğalgaza yapılan yüzde 48.4 zam üretim maliyetlerini ve enflasyonu artıracaktır. Üretim ve yatırıma daha fazla destek olup sanayimizin rekabet gücünü korumalıyız."

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) ekim ayı Meclis toplantısı, 27 Ekim 2021 tarihinde video konferans yöntemiyle yapıldı. İSO Meclis Başkanı **Zeynep Bodur Ökyay**'ın başkanlığında yapılan İSO Meclisi'nin ana gündem maddesi "İstikrarlı, Nitelikli ve Sürdürülebilir Bir Ekonomik Büyüme İçin Fiyat İstikrarı ve Güvenin Önemi" oldu.

■ **İSO Meclisi'nde konuşan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan**, "Enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlanıyoruz. Sürekli fiyat istikrarı ve finansal istikrara vurgu yapmamızın nedeni, enflasyonist bir büyüme yapısının nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağı farkında olmamızdır. Son 20 yıldır elde ettiğimiz kıymetli kazanımlardan asla vazgeçmemeliyiz, bunun karşılığı büyüme olsa bile. Büyüme pahasına enflasyon görüşü ülkemizin yararına değil, asla kabul etmemeliyiz" dedi.

Bahçıvan şöyle devam etti: "Merkez Bankamızın temel amacı olan fiyat istikrarından uzaklaşıldı, destekleyici amacı olan finansal istikrar da risk altına alındı. Faizlerin düşmesini hepimiz arzu etsek de serbest piyasa koşullarında gerçekleşen fiyatlamalar var. Belirsizliği ortadan kaldırmadığınız, güven ve öngörülebilirliği artıramadığınız sürece düşük faizlerin olumlu etkileri kısa süreli olacak, orta vadede finansal istikrar riskleri artacak. Sürekli yıpranan TL karşılığında oluşan ihracat artışının uzun vadeli bir başarı getireceğine inanmıyoruz. 2021 Türkiye'sinde eski dönemlerin 'yap devalüasyonu, artır ihracat!' zihniyetiyle yaşayan, finansal istikrardan uzaklaşıp devalüasyonlardan medet uman sanayici-ihracatçı olmak istemiyoruz. Bu açıklamaları, sanayimizin bugününden ziyade geleceği adına yapıyoruz."

Kütükçü, "BOTAŞ'ın yüzde 48.4 zammı sonrası yılbaşından bu yana doğalgaza yapılan zam oranı yüzde 147.5'a ulaştı. 1 Ocak'ta sanayicimiz bin metreküp doğalgaz için bin 414 lira öderken, 1 Kasım itibarıyla 3 bin 500 lira ödeyecek" dedi.

OSBÜK Başkanı Memiş Kütükçü

■ **İSO Meclis Başkanı Zeynep Bodur Ökyay**, "Türkiye ekonomisinin mevcut ortamında, Merkez Bankası'nın geçtiğimiz hafta aldığı yeni bir kararla politika faizini 200 baz puan indirmesi, hepimizin gündemine yeni tartışma konuları taşıdı. Gözümüz ister istemez bir yanda döviz kurunda iken, diğer yanda da hükümetin enflasyonla mücadelede vazgeçip geçmediği, yeni hedefin cari açığı azaltmak olup olmadığı, bu yeni duruşun yerli ve uluslararası yatırımcı açısından ne ifade ettiği gibi konuları, bulunduğumuz her platformda tartışmaya başladık. Tüm bu tartışmalar bir yana ekonominin temelindeki yegâne unsurun güven olduğu malumunuz. Güven ve istikrar, hepimizin içinde bulunduğu geminin tekrar gerçek rotasına dönmesi için önemli iki şart. Fiyat istikrarını sağlamak, bu güven altyapısının önemli bir bileşenidir."

■ **OSBDER Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş**, "Dövizin yarın ne olacağını tahmin edilemediği bir ortamda üretim planlaması yapmanın, sipariş almanın ya da vermenin, ayakta kalmayı sağlayacak kârlılığı ve verimliliği tutturmanın imkanı yok. Bu döviz hareketleri biz sanayicileri gerçekten çok yordu ve çok uzun bir yolu önümüzü görmeden yürümemize neden oldu."

■ **Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoglu**, "Sanayide önemli bir maliyet kalemi olan doğalgaza →

KRİTİK HAMLELER SONRASI DÖVİZ

			DOLAR	EURO
16	Mart	2021	7.5041	8.9540
17	Mart	2021	7.4980	8.9242
18	Mart	2021	7.4573	8.9113
19	Mart	2021	7.2670	8.6566
20	Mart	2021	7.9040	8.6566
13	Ekim	2021	9.0222	10.4268
14	Ekim	2021	9.1416	10.6120
15	Ekim	2021	9.1993	10.6785
20	Ekim	2021	9.3140	10.8308
21	Ekim	2021	9.2857	10.8108
22	Ekim	2021	9.5860	11.1566
25	Ekim	2021	9.7362	11.3283

NOT: Tablodaki rakamlar TCMB tarafından açıklanan günlük döviz alış kurlarıdır.

DÖVİZİN 2021'DE 10 AYLIK SEYRİ

			DOLAR	EURO
2020	Aralık		7.4194	911.64
2021	Ocak		7.3216	8.8718
2021	Şubat		7.3708	8.9420
2021	Mart		8.3258	9.7688
2021	Nisan		8.2311	9.9545
2021	Mayıs		8.4990	10.3629
2021	Haziran		8.6803	10.3249
2021	Temmuz		8.4139	10.0084
2021	Ağustos		8.3043	9.8228
2021	Eylül		8.8785	10.2933
2021	Ekim		9.4813	10.9980

NOT: Tablodaki rakamlar TCMB tarafından açıklanan her ayın son gününe ait döviz alış kurlarıdır.

gelen yeni zamlar, önümüzdeki günlerde ÜFE'den sonra TÜFE'de de fiyat artışlarına neden olacak.

■ **Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurulu (OSBÜK) Başkanı Memiş Kütükcü**, "Enerjideki maliyet artışları **sanayicilerin** rekabet güçlerini olumsuz etkiliyor. **Sanayici** maliyetlerdeki tüm artışlara rağmen üretime ve ihracata devam ediyor. Son dönemde enerji başta olmak üzere, hammadde, lojistik gibi kalemlerde artan maliyetler iş dünyasını zorluyor. BOTAŞ tarafından 1 Kasım itibarıyla **sanayi** abonelerinin kullandığı doğalgaz için yüzde 48.4, elektrik tüketim santrallerinin kullandığı doğalgaz için de yüzde 46.8 zam yapıldı. Böylece yılbaşından bu yana doğalgaza yapılan zam oranı yüzde 147.5'a ulaştı. 1 Ocak'ta **sanayicimiz** bin metreküp doğalgaz için bin 414 lira öderken, 1 Kasım itibarıyla 3 bin 500 lira ödeyecek. Ayrıca elektrik üretim amaçlı doğalgaz kullanan kojenerasyon tesislerindeki doğalgaza yılbaşından bu yana gelen zam oranı da yüzde 182'ye ulaştı. Bu oranlar gerçekten çok yüksek. Doğalgazda artan maliyetler elektrik fiyatları ve enflasyonu yukarıya doğru taşıyacak."

► **BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKDEDE: KONUNUN YENİDEN ELE ALINMASINA ÇALIŞACAĞIZ**

■ **Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Hasan Büyükdede**, "**Sanayinin** kullandığı doğalgaza yapılan zamma sektör haklı olarak bir hassasiyet gösterdi. BOTAŞ'ın zam açıklaması sonrası **İSO** Meclis Başkanı **Zeynep Bodur** ile çeşitli yazışmalar yaptık ve kendisi konuyla ilgili görüşlerini ilettiler. Aynı zamanda sektördeki arkadaşlarımız doğalgaz zammı konusunda fikirlerini beyan etmişlerdir. Bu konuyla ilgili bakanlık olarak biz burada eğer uygulama tekniğinde bir yanlışlık varsa, uygulama yapısında bir değişiklik arz ediliyorsa bu konuyla ilgili olarak taraflarla bakanlığımız nezdinde bir görüşmeyi koordine edeceğim. Bir program yapıp özellikle **Sanayi** ve Teknoloji Bakanlığı olarak bu konunun tekrar masaya yatırılmasını sağlamaya gayret edeceğiz" dedi.

Sanayi üretimi üçüncü çeyrekte %10,8 arttı

Gözde
Altıntaş

gozde.milat@yahoo.com

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre **sanayi üretimi** 2021 Eylül ayında **yıllık yüzde 8,9 artarken**, aylık bazda ise **yüzde 1,5** oranında azaldı.

Beklenti ise yıllık yüzde 10'a yakındı.

Döviz kurlarındaki yükselişe ve enerji fiyatlarındaki artışa bağlı olarak üretici fiyatlarının artması, tedarik zincirindeki gecikmeler ve çip krizi gibi küresel çapta yaşanan sıkıntılar sanayi üretiminin yavaşlamasına neden oldu.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,9, **imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 9,7** ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 1 arttı.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 2,2 artarken, **imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 1,6** ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 3,2 azaldı.

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi 2021 yılı **üçüncü çeyreğinde** ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre **yüzde 10,8 arttı**. Bir önceki çeyreğe göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise **yüzde 1,6 arttı**.

Öncü göstergeler de sanayi üretiminin Eylül ayı ile birlikte ivme kaybedeceğine işaret ediyordu.

Bunlardan, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan **Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi** (PMI), Ağustos ayında 54,1 iken Eylül ayında 52,5'e gerilemişti. PMI'daki azalma Ekim ayında da devam etse de endeks **51,2** ile son 5 aydır eşik değer 50,0'nin üzerinde gerçekleşiyor. Raporla göre; sektördeki yavaşlama belirtileri özellikle **üretim** ve **yeni siparişlere** ilişkin verilerde ön plana çıkıyor. **Girdi temininde** yaşanan zorluklar ve **döviz kurlarındaki** olumsuz dalgalanmalar aktiviteyi sınırladı ve **üretim hacmi** son 5 ayda ilk kez azaldı. Firmalar yeni siparişleri kısıtlayan etmenler arasında özellikle **elektronik parça** tedarikindeki yetersizliklere işaret etti. Diğer yandan, toplam yeni siparişlerdeki görünümün aksine **yeni ihracat siparişlerinde artış güçlü** şekilde devam etti.

TCMB tarafından yayımlanan mevsimsellikten arındırılmış **reel kesim güven endeksi** de Ekim ayında bir önceki aya göre 2 puan azalarak **111,3** seviyesine geriledi.

Alt endekslere bakıldığında; toplam sipariş miktarında, mamul mal stok miktarında, üretim hacminde (gelecek 3 ay) ve toplam istihdamda (gelecek 3 ay) azalış gerçekleşirken, sabit sermaye yatırım harcamasında, toplam sipariş miktarında (son 3 ay) ve ihracat sipariş miktarında (gelecek 3 ay) artış olduğu görülüyor.

İç tüketimi gösteren **perakende satış hacmi** de Eylül ayında yıllık **yüzde 15,9**, aylık yüzde 1,2 artarken, **toplam ciro** ise yıllık **yüzde 42,6**, aylık yüzde 0,6 oranında arttı.

Sonuç olarak iç talebin yavaşlaması ve diğer dış etkenler nedeniyle üretimde aylık bazda bir gerileme kaydedilse de ihracattaki güçlü seyir sanayi üretimini desteklemeye devam ediyor.